

ZGODNJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

№ 27.

V Četrtik 4. maliga Serpana.

1850.

Izlaganje Lavretanskih litanij.

(Dalje.)

Zdravje bolnikov, za nas Boga prosil!

S tim imenam cerkev naznani, de je po priprošnji Marije device že veliko vernih bolnikov zdravje zadobilo na telesu in na duši.

Od telesnih bolezni se bere v s. pismu stare zaveze, de je veliki angel Rafael slepemu Tobiju z ribjim zolcem spregledati dal, de je merlic, ko se je mertvih kosti v grobu Elizeja preroka bil dotaknil, oživel, in več taciga. V novi zavezi je Kristus apostelnam dal oblast, bolnike ozdravljati; roke so nanje pokladali, in ozdraveli so; in clo senca s. Petra in potna rutica s. Pavla ste bolnike ozdravile. Če so tedej že svetniki tako moč imeli, mora Marija še dosti veči moč imeti, bolnike ozdravljati. Ona je usmiljena zdravnica, ktera s sv. Pavlam vpraša: „Kdo oslabi, de bi jest ne oslabela?“ t. j. slabosti drugih mi gredo tako k sercu, kakor de bi jih sama občutila. Marija je čudna zdravnica, iz ktere gre moč, ki vse slabosti ozdravi njim, ki se ji vredno priporočajo. Kdo je v stanu nasteti, koliko smertnih ran je mati Božja že zacelila, koliko kužnih bolezni odvernila, koliko merzličnih ozdravila, koliko mertvoudnih na noge vzdignila, koliko slepih razsvitila, koliko norih k zdravni pameti perpeljala, že skorej unirajoče od smertnih vrat nazaj potegnila. Nar važniši priče, po bistrosti uma in svetosti življenja sloveči možje to spricujejo, kakor je bil Suri, častitljivi Beda, s. Bonaventura, s. Anzelem, s. Bernard in veliko drugih. Pisavec zgodovine Cezari, ko od tempelnov presvete Device, kteri so v njegovim času zavolj mnogih čudežev sloveli, piše, pravi: „Nič „ni tako močniga, nič tako zdravilniga, kakor je „zdravilo Marije presvete Device.“

Marija je pa tudi zdravje dušnih bolezni. Lete so: v umu otemnjenost in nevednost; v volji nagnjenje do minljivih dobrot, slabost k dobrimu, hudo poželenje, skušnjave, slabe misli, i. t. d. Presveta Devica s svojo mogočno močjo vse to ozdravi,

kjerkoli jo pobožno in zaupljivo na pomoč kličejo. Ona dá umu luč in učenost, uči nevedne, uči pa tudi učeničke. Gotovo je, de jih je veliko po dobroti matere Božje v veri in učenosti razsvitlenih na potu zveličanja podučeni bilo. S. Gregor čudodelnik je po povelji Device od s. Janeza evangelista v nar visočjih skrivnostih presvete Trojice podučeni bil. Herman, s perimkam sključeni, je učenost s. pisma in znanje latinskiga, greškiga in arabškiga jezika od matere Božje dobil. S. Tomaž Akvin, svitla zvezda cerkve, je svojo angelsko učenost večidel po prošnji Marije Device zadobil, in tako veliko drugih. — Ona da volji terdnost v dobrim, de zapusti zmote, se grehu odpove, po kreposti hrepeni, se od posvetniga odterga in k nebeškim željam povzdigne. Ona ogenj poželjivosti ugasne, preterga vezi slabih navad, in stori, de clovek le to želi, kar je prav in pošteno, de se ne da mesenim željam zmagati, in de nobenim sladnostim ne odjenja. Ona s svojo krotkostjo umiri gnanje jeze, s svojo ponižnostjo ukroti gibanje napuha, s svojo čistostjo pogasi plamen poželjivosti, s svojo radodelnostjo željo lakomnosti zmanjša, vso rijo nečednosti s svojo čistostjo osnaži. Ona skušnjave, hude misli in slabosti prežene in ozdravi: zatorej več učeničkov v skušnjavah nič boljiga svetovati ne more, kakor zaupljivo klicati presveti imeni: „Jezus in Marija!“ Tako bo po nji clovek sam sebi dan, ves zdrav in živ začne delati ne le svete, ampak tudi viteške dela, po kterih se do verha kersanske popolnosti pride. „Ona vsim naročje milosti odpira, „de iz njene polnosti vsi prejmejo.“ S. Bernard.

O Marija! sladko zdravilo, bodi mi per delu podpora, v bolečinah zdravilo, v vročini hladilo, v vsim djanji pomoč, v vsim terpljenji tolažba; potegni moje serce k sebi, in napoji ga z ljubeznijo do svojiga Sina, de nič družiga ne mislim, ne ljubim, in ne želim, kakor le njega, in le njemu služiti, njemu dopasti, in ga večno v nebesih uživati. O Marija zdravje bolnikov, za nas Boga prosil!

(Dalje sledi.)

Sedajni obšir katolske cerkve.

Spisal Valentin Sezun.

XIII. Avstriansko cesarstvo.

14. Ogersko.

(Dalje.)

Debrecin, za Peštam nar večji ogersko mesto, z veliko kupčijo v sredi neizmerne ravnine. To mesto je pravi Rim ogerskih kalvinov; med 46.000 tukajšnjih prebivavcov je namreč komaj 2000 katolčanov in družih vernikov, kalvinov pa čez 44.000, ki imajo tukaj velike šole in superintendenta. Kakor sredica ogerskiga kalvinstva in puntarstva, je bilo to mesto l. 1686 od cesarskiga generala Karaffa hudo udarjeno, v l. 1711 so se bili od vsih strani stiskani vstajniki (Rakoci-ovi Kuruci) tukaj zbrali in se avstrijski vladi podvergli, — in v l. 1849 je bil ogerski puntarski zbor po zgubi Pešta (9. prosenca) sem perbežal. V kalvinski veliki cerkvi so zdaj Košut in njegovi svoje seje imeli, in 14. malotravna 1849 habsbursko cesarsko hišo od vlade ogerske zemlje odstaviti se prederznili. Ali Bog je njih početje v nič storil (ps. 2, 4.). V Debrecinu se madžarsko nar čistejši govori.

Segedin je terdnjava in šteje do 35.000 ljudi. Tukaj je 6 katolskih cerkva, med temi je Franciskanarjev lepe gotiške podobe. Se lepši je cerkev Starovercov.

Arad ima od l. 1763 novo terdnjavo in 18.000 prebivavcov, katerih je 6000 katolčanov, 10.800 starovercov in 1000 judov. Tukaj je staroverski škof, zdaj Gerazim Rač. Od 18. rožnika do 1. mal. serpana 1849 je 20.000 vstajnikov pod vodstvom zdaj poturčeniga generala Bema to terdnjavo oblegalo in napadalo, do 3000 ljudi so bili Madžari v pol mescu zgubili, in še le potem, ko avstrijska posadka, ktero so boleznj in lakot strašno davile, od nikjer pomoči upati ni mogla, se je njen poveljnik fml. Berger von der Pleisse vdal.

Vilagos s 6200 ljudi. Tukaj se je bil 13. vel. serpana 1849 vojskovodja Artur Görgey Rusam s 30—40.000 mož vdal. To je bil konec nesrečniga punta. Zdaj živi Görgey v Celjovcu.

V Banatu (provincialnim), kjer do 760.000 ljudi živi, so:

Temesvar, velika in močna terdnjava per vodi Temes in v nezdravim močirnim kraji, šteje do 19.000 ljudi, ki so Nemci (katolčani in protestanti), Serbi, Romani (Vlahi) in Judje. — Lepe so tukajšnje 5 cerkve katolčanov in stolna cerkev starovercov. Nekatere izmed njih so bile do l. 1718 turške šambije (mošeje). V tem mestu prebiva katolški škof čanadske škofije, v kapitelnu je 6 korarjev. Ta škofija je z ljudmi tako raznih rodov napolnjena, de se v 26—28 jeziki in narečjih v n. pridigva! Do l. 1848 je bil tukaj škof zgorej per Erlavi imenovan Jožef Lonovič, za njegoviga naslednika je bil od Košuta namenjen prost Mihael Horvat. Že poprej so cerkveni časniki tega človeka grajali, Košut si ga je izvolil dalje za ministra verskih zadev, in dogodbe lanskiga leta povejo, koliko je Horvat brez pozira na svoj duhovski stan in poklic katolški cerkvi na Ogerskim ran naredil! Zdaj živi on kakor ubežnik v Bruselah na Belgiškim. — Dalej prebiva v Temesvaru škof staroverskih Serbov in Vlahov, zdaj Pantaleimon Sivkovič.

Neizmerno veliko je to mesto v l. 1849 terpele. V terdnjavi je bilo 8660 vojakov avstrijan-

skih, in ti so se pod poveljstvom generala Jurja Rukavina od 25. mal. travna do 8. vel. serpana branili napadom silovitih Madžarov, ktere je general Vecsey vodil. Krogle in bombe iz topov sovražnikov so tako strašno v mesto letele, de še v kletih ljudje življenja niso bili svesti. Več hiš je vkup padlo. Pomanjkanje živeža, merzlica, huda vročina in verh tega še kolera so tolikanj ljudi morile, de je bilo nekatere dni po 160 merličev. Ko je avstrijski vojvoda Hainau 9. vel. serpana po srečni zmagi per Bečkereku v Temesvar peršel, je bilo noter še 1621 vojakov živih, 7039 pa jih je bilo v imenovanih 100 dneh umerlo!

Veršec ima čez 16.000 ljudi, katerih je do 5300 katolske vere, 12.000 starovercov, 30 protestantov in 350 judov. Staroverski Serbi imajo tukaj svojiga škofa.

Perstavimo sem še 2 okrožja:

a) Jacigov in Kumanov do 150.000 ljudi. Ti so bili v l. 1086 kakor neverni roparji na Ogersko perderli, ali sv. kralj Ladislav I. jih je bil permoral v deželi ostati in se kerstiti dati.

b) Ajdukov do 30.000 duš skorej samih Kalvinov.

(Dalje sledi.)

Mision v Frauheimu na Štajerskem.

Mision v Frauheimu je bil od 9. do 16. rožnika t. l., tedaj iz več vzrokov za en teden preložen. To duhovno poslanstvo je zdaj na Slovenskem Štajerji uže tretje, ino sicer v treh sosednih, v jedni versti se tika-jocih farah — z visokega Pohorja čez ravno Ptujsko žitno polje y hribovite Haloze: drugo poslanstvo naimer je bilo na Črni gori, od ktere ga bom drugokrat nekaj oglasil. —

Frauheim, po pravem, kar po starem Freyheim, fara s 1900 ljudi ino ves s starim razvaljenim gradom ravno tega imena, leži nekaj čez 2 uri od Marburga za granicoj Labodske škofije na veliki Dunajski cesti, železne pak se le nekoliko zadeva, kar Frauheimljanom prav dobro streže, ker silo veliko svojega naj belšega apna, ter derv, desk ino oglja v bližnje mesta ino na vse kraje, pak tudi kremenje za steklo-vino ino v Gradci dobro znane Frajhamske kovanje iz-vožajo. Na nižejših hribih mnogopanogovitega Pohorja, kakor v Črešnjevci, Varti, Bukovci, Tajni je dosti jako slovečih vinogradov, katerih ima več svoje lastnike v mesteh. Ljudje prebivajo izveksnega, čeravno na visočinah, v pretegljeh vesih: vsaka novica tedaj, poboljšljiva ali pohujšljiva, Bog vé gde pobrana, od vseh krajev sveta, pregre kmalo, hrumu jednako, vse kerdelo. Iz teh navedenih okoljšin se zdaj da značaj Frauheimljanov uznati. —

Kar mision zadene, so res šle neumne povesti iz virov, ktere lahko uganeš, kakor: „Ne daj Bog misiona: onde bode se obljubilo ino priseglo, drugič desetine davati; vse hostje so ostrupljene, potler bo pak vojska itd. Pak vrag je vendar malo opravil. S kako željnostjo da so nasproti rečenemu Frauheimljanje po tej obnovi duha hrepeneli, nekoliko dopovem, če rečem, da se dolgo časa družiga ni nigder ne slišalo ne govorilo razve: Bog daj, da bi le berž sabota bila; ino kako veselo da so mladenči ino mladenčice cerkvo matere sv. Ane več dni, skoro noč ino den, čedili, krasili ino lepšali, opletali ino venčali s pravimi ino kupljenimi rožami ino vencji. Okoli cerkve so stale visoke zelene maje s cveticami ino pisanimi trakmi preprežene; iz gornje line visokega turna pak je dolgo ovenčano drevo veličanstveno molelo ino vabljivo prikimovalo, tude na veliki Dunajski cesti

ob vhodu v ves ste stale dve lepi maji, da ste kazale pridšem kraj duhovnega veselja — kar v saboto 8. rožnika ob 4. uri popoldne vekši zvon farmanam vserdca udari, in ob petih k sprejemu misionarjev doiti opomni — ino k času se je ljudi od vseh strani vkup sipalo. Ob uri je bil prazdnični obhod med milim trijančenjem v cerkvo, v kateri je vse polno cvetlo ino zelenelo, se svetilo ino lesketalo, gibalo pak se je tudi v serdcih ino migljalo v orošenih očeh. Potem je bila podava križa z lece vzetega vodniku misiona, čest. g. Dorniku, redovniku najsvetejšega Odrešenika, kateri so, križ prejemši, v deljem važnem govoru rekli, propovedovati samo Jezusa križanega, ker je po besedah aposteljna: Naša modrost, pravica, posvečenje ino odrešenje. I. Kor. 30. — Ker se je skoz teden opravljanje misiona pri nas ravno tako godilo, kakor v Cirkoveih, za tega delo bravec na 21. čislo tega cerkvenega lista na 86. strani zavernem ino tu le samo toliko v misel vzemem, kolikor je pri nas različnega ino odličnega bilo. Bila sta pri nas le dva čest. g. Willim ino Rašel, redovnika najsv. Odrešenika, misionarja, ker so g. Dornik zboleli, ino še dva druga misionarja tude zavoljo boleznj nesta prititi mogla. Koliko da sta se tedaj ona dva misionarja trudila ino si zaslug nabrala, si je lahko pretehtati, ako se premisli, da so vsaki den trije govori bili, ino sta neprenehama od ranega jutra blizo do mraka, tude izpovedovati pomagala. Očitne govore so še tude imeli gg. duhovniki: Herga, Cajnbar, Eilec, Toplak, Bežan; razve teh so iz bližine gg. Sorgar, Švare, Verbnjak, Dervanjšak in Pausa izpovedniki bili. Pomočnikov je sicer res malo bilo, pak ti so si toliko prizadeli, da je le samo zadnjo nedeljo črez 300 ljudi brez izpovedi ostalo. Cerkva je bila vsaki den natlačena, ino poslednje tri dni je bilo ljudstvo, kakor še za pomneža starih mož nikoli popred, vsej so si farmani cel teden prazdnike napravili, ker je ljubi Bog vmes tude hudega vremena dal, ino je ljudi posebno iz Konjičkih krajev privrelo. Obhajancev vseh vkupej je bilo 2250. Solz se je kaj prelilo, ino zadnje dni veliko prejkalo, ter na glas se je rotiti čulo: „nesrečnega greha, ne! ne bom ga več delal“. Misiona ni nič pačilo ino motilo — povsode je bilo vse tiho, po kerčmah prazdno. — Posebno imenitna je bila zadnja sabota, ko je bilo posvečevanje misionškega križa. Veliki črni križ brez trupla samo z orodjem Kristusovega terpljenja naimer stoji na sredi vesi v dolini za visokim zelenim bukovjem na severni strani poleg studenca, gder bistra voda iz sive pečine izvira, nad katerim Frauheimljanje ravno zdaj lepo kapelo zidajo tako, da bô izvirek ravno pod altarjem — naj berzej prvi na Štajarskem; v obhodu je bilo črez 3000 ljudi, katerim je propoved ali pridiga pri novem lepo ukrašenem križu močno k serdca šla. V spominu bo pak vsem poslednja nedelja ostala, kedar je pri zadnji propovedi misionar na storjene obljube ino k stanovitnosti opominjal, ter slovesa prosil — cela cerkva je bila v stoku. To duhovno poslanstvo bo imelo gotovo dober vspeh, ker je bilo tako srečno, tude apostoljsko blagoslovljenje prijeti. Po dokončanem opravili so se naimer misionarje z duhovniki vred med solzami hvaležnih pobožnikov na Gornjo Poljskavo k sprejemu milostljivega Labodskega knezoškofa, g. Slomšeka, peljali, kateri so v ta bližnji kraj zakrament sv. birme deliti prišli. Tukaj smo vredni bili, pravega Slovenskega škofa toliko milo, goreče, aposteljski pridigvati ino keršanski nauk samih izpraševati čuti, serdce mi je veselja kipel, slišati višega pastirja v domači besedi govoriti, ino gledati ljudstvo, katero je vsako besedo dobro prestreglo, ino ker razumeto si globoko v serdce vtisnilo! Bog daj vsem tem duhovnim trudom in sklepom svoj blagoslov, gg. misionarjem ino duhovnim pomočnikom,

imenito osnovavcu teh treh poslanstev pak poverni z večnimi darmi!

V Frauheimu 22. rožnika 1850.

Cafov.

Razgled po keršanskim svetu.

„Ljubljanski Časnik“ in „Vedež“ sta unidan opomnila cerkvenoropa v Mokronogu, kateri se pa ni v Mokronogu ampak v Škocijani blizo Mokronoga godil. Slišali smo tudi pri nas vse sorte govorjenje, eni so tako drugi tako pripovedovali. Mislili smo, de bo kdo od tistiga kraja kaj bolj natanjko to prigodbo popisal, pa ker se nikjer nič ne bere, govori se pa vunder med ljudmi od tega z zlaganimi pristavki (pravijo eni, de so tatu v cerkvi potokli — drugi de je prosil duhovnika, pa ni hotel iti k njemu itd.), hočem jest, kar sim od tamošnega človeka v tej zadevi slišal, povedati. Neki kovaški podmojster (kael) se je tam okoli Škocijana že prejšni dan klatil in tudi v cerkev h keršanskim nauku prišel; pa tisti večer se ni nič hudiga alitatsinskiga zgodilo. Drugi dan je bil somenj v Šentjerneji (t. j. 27. maja); ljudje so tedej celi dan memo hrumeli. Neka bolnica je po dnevi večkrat duhovnika želela, pa ker je bilo veliko duhovnih opravil, bolnica pa jetična in ne dolgo popred previdena, se je obhajilo do večera odlasalo. Po noči pride tedej nanagloma človek po sv. obhajilo in prosi berž se odpraviti, ker bolnica komaj že čaka. Cerkvenik gre hitro v žagrad, pozvoni za sv. obhajilo — ali glej v žagradu zagleda na omari tri kelhe, monštranco in cibori, gre k altarju in vidi, de so sv. hostije po tabernakelnu raztresene; pa naenkrat se mu zdi, de je nekaj na prižnici. Starček, pravijo, de je sedemdeset let star, skoči z mladenško urnostjo na priženco in roparska pošast vsa zgrudena na prižnici zarujovi, de je groza. Cerkvenik ga udari, začneta se metati, na to pride uni, ki je po sv. obhajilo prišel, pridejo kaplan in drugi, tatova zvežejo in na strel samokresa (pištole) veliko ljudi perdere v cerkev, ter tatu vun peljejo, ga po potu do nadžupana nabijajo in mu tudi obleke nekoliko z života stergajo. Imel je pri sebi pripravo za srebro in zlato topiti. Žep od opernika se je po potu odtergal in v njem so dobili umetno napravljene ključe, in lunulo od monštrance (t. j. tisti sreberni ali pa zlati serpick, v katerim sv. rešnje Telo v monštranci stoji). Nihče ni mislil de bo tako naglo umerl, tudi sam mende ne, in vunder je naslednji dan brez de bi bil duhovne pomoči prosil, poginil. Kakoršno življenje taka smert. — Našli so v cerkvi v spovednici culico s čevlji, je mende bos hodil po cerkvi. — Eno minuto naj bi bil tat priloznost še imel, in bi bil cerkvene dragotine odnesel; pa previdnost božja tega ni dopustila, zato je dopustila, de je nategama ravno o pravim času človek po sv. obhajilo prišel. — Pravijo, de je sam djal, de je že 12 let s tatinskim življenjem se pečal, in de je z nekim zlatarjem v Terstu v zvezi bil. J. Gruden.

Koblenčanje mislijo svojimu rojaku, slavnimu Jožefu Görres-u v ondotni cerkvi sv. Kastorja spominek napraviti.

V mestu Pozen se bo katolško učelišče napravilo, kjer bo 8 učencov: 5 za katolško bogoslovstvo, 1 za modroslovje, 1 za jezikoslovje in 1 za zgodovinstvo.

Lodiški škof Gaetano Renaglio so Turinskemu nadškofu tole pismo poslali: Nadloge, ki Vam jih je Gospod po svoji neskončno modri previdnosti poslal, Vašo apostolsko gorečnost pred obličjem cerkve poskusit, so moje serce britko presunile, katero je z žalostjo in zupanjem ponižne prošnje Bogu pošiljalo, zdaj pa tudi do Vas kaj tolaživniga pisati želi. Duh Gospoda, kateri je apostelne s svetim veseljem napolnil, ko so bili vredni spoznani, zavoljo imena Jezusoviga zasramovanje ter-

peti, je gotovo tudi Vas tistiga veselja vdeležil, kteriga je bilo polno Pavlovo serce v vsih njegovih stiskah: veselje, ki po tolažilu tega sveta nič več ne hrepeni. Pa kot škof se moram vdeležiti bolečin in stisk škofov, svojih bratov, kteri zavoljo pravice preganjanje terpe. Reč, za katero se poganjate, je božja reč, ker je reč cerkve, ktera je že gorečnost in smert slovitiga škofa, sv. Tomaža Kanterburškiga, posvetila in poslavila. Kteri imajo ravno tisto pastirstvo, imajo tudi njegovo vojskovanje, njegovo blago stanovitnost, in bodo enkrat deležni njegove slave. Kot kriviga so Vas obsodili; pa cerkev in vsi verni postavijo krono zmage na Vašo glavo; zakaj, ker so z Vami z močjo in s silo ravnali, se še ne more terdit, de so Vas premagali. Velikrat je sila v rokah hudobnezev, kdor pa s silo preмага, je preganjavec. Čast zmage se pa spodobi stanovitnosti duše, ktera polna vere za resnico terpi in se vojskuje. V tem pomenu pravi Apostel, de so svetniki v železji, v ječah, na moriših kraljestva in svet premagali. Vaša stanovitnost bo dobrim v veselje, hudobnim pa v sramoto, v spreobrnjenje in rešenje, ako bo Bogu dopadlo. Katolski škofje se Vam zahvalijo za prelepe zglede; po Vaši serčnosti vterjeni se bodo za cerkveno reč dobro vojskovali do dneva plačila. Vaše terpljenje ima veliko dobriga pernesti; manj Vas obzaljujem kakor Piemontesko, ktero bo grenak sad tergalo, kjer se mu je prazno upanje, srečo in slavo najti, perlizovalo. Ž žalostjo vidim, kako je Savojska hiša, ktera je bila dozdej perva v deržavljanskih in keršanskih čednostih, slavo svojih sprednikov, odkritoserčno perjaznost z vidnim poglavarjem katolske cerkve zapustila; bolé me bogokletstva teh, kteri Vas preganjajo; zakaj nakladajo si na duše šibe jeze Boga, kteriga v Vaši posvečeni osebi zalijo. V molitvi torej združimo svoje serca pred oblicem Boga, kteri mir in usmiljenje podeli, ko smo v stiskah. Vaše molitve so mu gotovo veliko bolj dopadljive, ker jih preganjanje posveti, ki ga zavoljo njegoviga svetiga imena terpite. Naj pa tudi Bog tiste s svojo lučjo razsvetli, ki so na krivih potih; naj podeli moč in vdanost tem, kteri terpe in se vojskujejo, in naj da vsim tolažila našiga Gospoda Jezusa Kristusa“.

Družba sv. Ruperta v Solnimgradu je zahvalno pismo do šestvitlīga cesarja zavoljo cerkvi podeljene svobode poslala.

Zbor poslancev vsih katolskih družeb Rottenburškiga škofijstva je bil na 25. roznika v mestu Ehingen na Württemberskim napovedan.

Rottekove vesoljne zgodbe je judovska sodba v Krakovskim mestu zavergla in mladencem iz njih učiti se prepovedala. Ker se dan današnji zgubljeni Judje in novi malikovavci zoper keršanstvo na vso moč vperajo, je spomina vredno, če verni Judje katolski cerkvi v prid spricujejo, ktera je od nekđaj Rottekove zgodbe zavoljo napeniga perpovedovanja prvih zgodob človeškiga rodu, zavoljo speljane hudobne napéne soje in zavoljo lahko-mišljeniga dvoma za zlo nevarno delo spoznala; in ravno to delo je pod varstvom vnemarnih in kratkovidnih vladarjev veliko k razširjanju krivih nauk in prekučavniga duha perpomoglo.

Dr. Gützlaff je s svojimi govori v Berlinu to dosegel, de se je tam družba za razširjanje keršanstva v Kitajskim cesarstvu napravila.

Tri sto let so krivoverci na Angleškim papeža in njegovo cerkveno veljavnost zaničevali; zdaj pa tam nar imenitniši mozje po cerkveni veljavnosti zdihujejo. Sodniki skrivniga sveta niso v Gorhamovi pravdi nič družiga sklenili, kakor de po postavah nobeniga vzroka ni, zakaj de bi se Gorhamu služba vzela; niso pa razsodili, ali Gorham prav ali krivo uči. Zato je pa an-

gleški škof v Londonu pravice teh sodnikov zboru angleških škofov dati hotel, de bi se škofje v verske vprašanja spustili, in de bi se tako verska veljavnost zadočila. V ta namen je Londonski škof pred nekimi tedni angleškemu deržavnemu zboru postavo predpotožil, kteri jo je pa zaverjel. In tako je vse upanje padlo, cerkveno veljavnost ohraniti, ktera bi v verskih in cerkvenih rečeh samostojno soditi zamogla. Po tim takim se pa modrim Anglikanam oči odpirajo, de bi angleška cerkev, ko bi bila prava, pravico svobodne razsoje in pravico učenicam službe dajati ali jemati, od nekđaj imeti mogla, ali nikdar iz rok spustiti ne smela in ne mogla. Oksfordski škof in imenitni Stanley sta naravnost povedala, de se je bati, v prihodnje bi se svobodna angleška cerkev napraviti utegnila. Nar veči in nar bolj razširjeni angleški časnik Times pa pravi, de so med angleškimi duhovni sloviti možje, kteri iz gorečnosti za postavo nezmotljive veljavnosti in duhovne svobode po Rimu hrepené. V resnici skorej vsak teden angleški časniki naznanijo spreobrnitve Anglikancev h katolski cerkvi. Govori častiljiviga škofa Wisemanna in patra Newmanna so tako ginljivi, de vsi, ki bi jih radi poslušali, še v cerkev priti ne morejo. Dva imenitna moža sta se v katolsko cerkev vernila, brat in kaplan Eksterskiga škofa. Uni je Dr. Wilberforce in slovit zavoljo bukev večlovečenja Kristusoviga. Časnik Standard se grozno jezi, ker je Londonski škof v Knightsbridge cerkev posvetil, ktera je katolski bolj podobna kakor krivoverski, ker je bil na altariju pozlačen križ med dvema svečnikama postavljen, ker je bilo per obhodu okoli cerkve blizo 200 duhovnov in pevcev v korskih srajcah in ker je škof nazadnje še k edinosti opominjal. Tukaj se posebno razkači ter pravi: „Kdo podpihuje ločitev v cerkvi? ali ne porimljevavski novaki. Puseyti zmirej pravijo, de se ločitve bojé; pa kdo vedno z ločitevjo žuga? Edinost, ktero taki govori perporočujejo, je edinost s katolsko cerkevjo“. Pa tudi per posvečeni cerkve sv. Barnaba v Londonu je bilo okoli 200 duhovnov v korskih srajcah; pričujoči so bili Londonski, Oksfordski in Salisburiski škof, arkidiakon Manning, Dr. Pusej, Sewell, Keble in drugi imenitni; gledavci so pa bili tudi iz nar imenitniših stanov. — „Toraj, kadar molimo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“, spomnimo se posebno Anglikancev, de bi Bog tudi spolnil, kar je začel!

Velikonočno obhajilo v Parizu. — Kdor je cerkev v Parizu letašnji velikonočni čas obiskal, je najdel, de Francosko ni nehalo katolsko biti. Posebno ginljivo je bilo splošno obhajilo mož v stolni cerkvi Marije Device (Notre-Dame). Slavni Jezuit P. Ravignan jih je veliki teden v prelepih pridigah za to sv. opravilo perpravljal. Že ob 7. uri je bilo toliko velika cerkev polna ljudi vsih stanov, ki so se bili tam zbrali, svojiga Odrešenika zavžit. Ti so bili poslanci narodniga zbora in priprosti rokodelci, oficirji generalštaba in vojaki, vradniki, učeni, profesorji, studentje, pravdosredniki (advokati), zdravniki. Med sv. mašo, ki jo je P. Ravignan bral, je nadškof Sibour vernim iz prižnice na glas naprej molil. Obhajilo je terpelo čez pol drugo uro, P. Ravignan in en naddiakon sta obhajala. Na koncu sv. opravila se je nadškof Sibour iz prižnice oglasil: „Jest živim, pa ne jest, ampak Kristus živi v meni“. Vsak naj se trudi življenje Kristusovo posnemati. Stopite, preljubi, k ljudstvu, kteriga zapeljivci tolikanj motijo; pomnožite svoje dela milosti, kažite vsim čuda svoje pobožnosti. Naš Gospod Jezus Kristus je svet odrešil s svojo ljubeznijo in s svojo daritvijo, rešite tudi vi domovino in človeški rod s svojo ljubeznijo, s tem, de svoje in sami sebe za svoje brate darujete in sami sebe zatajujete. Prazničen Te Deum je sklenil to lepo prigodbo.